

Hr Jürgen Ligi

Rahandusministeerium

Teie 16.07.2025 nr 1.1-10.1/3317-1

Meie 30.07.2025 nr 3007/2025

Riigihangete seaduse ning riigilõivuseaduse muutmise eelnõust

Eesti Väike- ja Keskmiste Ettevõtjate Assotsiatsioon (EVEA) tänab võimaluse eest avaldada arvamust riigihangete seaduse ja riigilõivuseaduse muutmise seaduse eelnõu kohta. Alljärgnevalt esitame oma seisukohad.

1. Vaidlustuse lahendamise tähtaja pikendamine

Eelnõuga antakse riigihangete vaidlustuskomisjonile võimalus pikendada vaidlustuse lahendamise tähtaega keerukamatel juhtudel kuni 30 päeva võrra.

EVEA ei toeta seda ettepanekut. Kohtuvälise vaidluste lahendamise organina on riigihangete vaidlustuskomisjoni ülesanne tagada vaidlustuste kiire ja kvaliteetne läbivaatamine. Kui kiirus ei oleks oluline, siis oleks mõistlik korraldada vaidluste lahendamine kohtusüsteemi sees. Kui vajalikku kiirust ei suudeta tagada põhjusel, et komisjonil on liiga vähe liikmeid, siis tuleb liikmete hulka suurendada. Alternatiivne lahendus oleks kiirusest loobumine ja riigihangete vaidlustuskomisjoni likvideerimine. Vaidluste lahendamise tuleks sellisel juhul anda ainult kohtu pädevusse.

Eelnõuga seoses ei tohiks jätta ka tähelepanuta asjaolu, et ministeeriumil on kavatsus tõsta riigihanke piirmäärasid ja suurendada lihthankemenetluse kasutamist hankemenetluse asemel. Suure tõenäosusega toob see kaasa ka riigihangete vaidlustuste vähenemise.

Eelnõus on toodud tingimuseks, et tähtaja pikendamine on võimalik mõjuva põhjuse olemasolul. See siiski ei lahenda probleemi, sest mõjuva põhjuse kasutamine tähtaja pikendamise õigustusena on liiga subjektiivne kriteerium. Tulemuseks saab ikkagi olema vaidlustuste lahendamise kiiruse üldine langemine.

Eelnõu koostajad ei ole pööranud ka piisavalt tähelepanu sellele, et riigihangete seaduse viidatavas sättes on vaidlustuste lahendamise jaoks kehtestatud kaks tähtaega. Seetõttu ei ole eelnõus sätestatu üheselt arusaadav ega piisavalt täpselt sõnastatud.

2. Riigilõiv riigihanke vaidlustuse läbivaatamise eest

Eelnõuga tõstetakse riigihangete vaidlustuskomisjonile vaidlustuse esitamise riigilõiv 1280 euroni, kui riigihanke eeldatav maksumus on rahvusvahelisest piirmäärast väiksem, ning 2560 euroni, kui riigihanke eeldatav maksumus on võrdne rahvusvahelise piirmääraga või ületab seda.

EVEA mõistab vajadust katta riigilõivuga vaidlustuste läbivaatamise suurenenud kulusid, aga me ei toeta riigilõivu suuruste tõstmist kohe kahekordseks. Lõivude tõus oleks vaja jagada pikema ajaperioodi peale ja selleks tuleks eelnõu rakendamiseks sätestada mõistlik ajagraafik.

Eelnõu seletuskirjas on jäetud selgitamata, et ka halduskohtule hankeasjas kaebuse esitamisel tasutakse riigilõivu riigilõivuseaduse §-s 258 sätestatud määras, st samas suuruses nagu vaidlustuse esitamisel vaidlustuskomisjonile. Riigilõivu tõstmine halduskohtus ainult hankeasjade kaebuste läbivaatamisel tundub olevat põhjalikult läbi analüüsimata. Kõrge riigilõiv ei tohiks saada takistuseks õiguskaitse tagamisel halduskohtu poole pöördumisel, kui isikute õigusi rikutakse riigivõimu teostajate poolt tehtud ebaseaduslike otsuste ja toimingute tõttu. Näiteks üldine riigilõivusumma halduskohtule kaebuse esitamisel on 20 eurot.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Leho Verk

EVEA tegevjuht